

Stanovisko rektora Univerzity Komenského v Bratislave k návrhu novely zákona o vysokých školách, ktorý predkladajú rektori verejných vysokých škôl v rámci Slovenskej rektorskej konferencie

Stanovisko rektora UK vychádza zo všeobecne uznávaných premís teórie štátu a práva, podľa ktorých je samospráva charakterizovaná ako demokratická a organizačná starostlivosť určitej skupiny občanov o vlastné záležitosti. Samospráva je nezávislá od štátu a jej orgánov, ku ktorým nie je vo vzťahu podriadenosti. Na druhej strane samospráva je pod štátnym dohľadom. Rozhodnutia samosprávnych orgánov musia byť v súlade s ústavou a zákonmi, ktoré určujú rámec jej pôsobnosti. Súdy rozhodujú o tom, či rozhodnutia samosprávnych orgánov sú v súlade so zákonom. Samospráva je základným prvkom demokratizácie štátnej správy, je základom demokratickej spoločnosti.

Z tohto pohľadu sú niektoré návrhy verejných vysokých škôl, podľa ktorých by sa rozhodovacie právomoci mali presunúť z akademických senátov fakúlt a z akademického senátu verejnej vysokej školy na správnu radu, krokom späť a popretím základných akademických práv a slobôd, ktoré sú upravené v § 4 zákona o vysokých školách.

Rektor UK považuje za základnú úlohu ubrániť platné znenie zákona o vysokých školách v týchto ustanoveniach:

- rektora volí akademický senát univerzity a dekanov volia akademické senáty fakúlt,
- funkčne obdobie akademických funkcionárov je časovo obmedzené,
- akademické senáty schvaľujú prorektorov, prodekanov a členov vedeckých rád,
- správna rada plní funkciu najmä prepojenia verejnej vysokej školy so spoločnosťou. Kontrolnú úlohu voči verejnej vysokej škole v súlade s princípmi samosprávy plnia orgány finančnej kontroly (NKÚ, Správy finančnej kontroly, kontrolné orgány MŠ SR a daňové úrady). V skutočnosti zárukou presadzovania verejného záujmu je akademická obec prostredníctvom volených zástupcov - členov akademického senátu VVŠ. Posilňovanie postavenia správnej rady ako orgánu, ktorý volí rektora, ktorému rektor zodpovedá za svoju činnosť, ktorý výlučne (bez predchádzajúceho súhlasu akademického senátu) schvaľuje návrhy rektora na nakladanie s majetkom verejnej vysokej školy, je nesystémový krok, ktorý neguje samu podstatu samosprávy na verejných vysokých školách a v konečnom dôsledku môže byť v rozpore s verejným záujmom.
- reprezentáciu vysokých škôl tvorí aj Rada vysokých škôl.

Rektor Univerzity Komenského v Bratislave vyzýva Akademický senát UK, aby sa prihlásili k zachovaniu status quo v oblasti postavenia a v pôsobnosti samosprávnych orgánov verejných vysokých škôl, najmä aby sa zachovali pôsobnosti akademického senátu verejnej vysokej školy a akademických senátov fakúlt a aby nebola zrušená Rada vysokých škôl ako jedna zo základných zložiek reprezentácie vysokých škôl.

V Bratislave dňa 24.10.2006

doc. PhDr. František Gahér, CSc.,
rektor Univerzity Komenského v Bratislave